

દિલ્હીમાં પ્રદૂષણ કી સમસ્યા કો ઘોષણાઓં કે જરિએ દૂર કરના સંભવ નહીં

હજ વર્ષ ઇસ સીમામને તોપમાન મેં ગિરાવટ ઔર જાડે કી આહાર કે સાથ હી દિલ્હી કી હવા વિગડાનો શું હો જતી હૈ। વિડોબના વહે હૈ કે કી બીતે કઈ વર્ષોં સે લાખાં એક હી સ્વસ્થાપ મેં પ્રદૂષણ કે મહારાણ સે તપજી સમસ્યા કા સામાની કરને કે વાચગુદ ઇસ પર કાચુાને કે લિએ કોઈ ટોસ યોજના નહીં દિખાતી હૈ। ઇસ વર્ષ એક બાર ફિર નવબર સે પછે હી દિલ્હી કી હવા મેં પ્રદૂષણ સુલેનો કા જો સ્તર દેખા જા રહા હૈ, અગ્ર વહ કિસી તરફ નિયતિત નહીં હુંબા તો આને વાલે દિન દિલ્હી મેં રહેને વાલે લોગોં કે લિએ મુશ્કેલ સાંબિત હો સકતો હૈ। અખી હી હાલત વહે હૈ કે દિલ્હી કી હવા ખાતરનાક સ્તર તાક જાને લગી હૈ ઔર વહાં કઈ ઇલાકોં મેં બુઝુંગોં ઔર

બચ્ચોનો કો સાંસ લેને મેં દિકત કા સામાની કરના પડ રહા હૈ। જાંક ફિલહાલ વહ ઠંડ કે સીમામની કો શુંઅતી દીર હૈ। ગૌરતલબ હૈ કે અક્ષાંબ સે હી દિલ્હી મેં હવા કા ઘનિષ્ઠા હોના શું હો જતી હૈ ઔર ઇસે સાથ હી ખૂલ ઔર ખૂએ કી વજા સે પ્રદૂષણ કી સમસ્યા જાંસુનો હોની શું હો જતી હૈ। ઇસે તપ્પી સમસ્યા કા સામાની કરને કે લિએ દિલ્હી સરકાર કી ઓર સે 'પ્રેં-2' કી યાચદિયા લાગુ કર દી ગઈ હૈ। ઇસે તહે ઝીજાલ જેન્રેટરની કે ઇસ્ટોમાલ પર પૂરી રીતે રોક લગાને કે સાથ-સાથ ગાંધીઓની કો વાંચિંગ મેં શુલ્ક બઢા દિએ જાતે હૈ। સીએન્જી, ઇલેક્ટ્રિક બાંસ ઔર મેટ્રો સેવાઓની કી આવૃત્તિ મેં બંદોતરી કર દી જતી હૈ, તાંકિ લોગ નિઝી વાહનોની કે ઇસ્ટોમાલ કરે સે કમ કરો। ઇસે કે અલાવા કઈ અનુભૂત વાય

ભી કિએ જાતે હૈ ઔર સાથ યા દિલ કે મરીજોનો કો ઘર સે નહીં નિકલને કી સાલાહ દી જતી હૈ। વિચિત્ર વહ હૈ કે વર્ષોં સે પ્રદૂષણ ઔર ઉસેને કારણોને કી ભી બાત કી હીં। માર કેવળ યોગણાઓને કે જરિએ કિસી ભી સમસ્યા સે યા પાણ સેંભવ નહીં હોતી હૈ। ચોં ભી એસે તુપાંનો સે કુછ સમય તલ કે લિએ ઔર એક હદ તક તો આબોહવા મેં કુછ ફર્ક મહસૂસ હો સકતી હૈ, લોચિન જી તક પ્રદૂષણ ફૈલાને વાલે કારકોનો ઔર ડનકોની જરૂરી કી પહુંચાન કર્યે ડનકોને કે દીઘાકાલિક તપાય નહીં કિએ જાએં, તબ તક દિલી કી આબોહવા આમ લોગોને સ્વસ્થી ઔર જીવન કે લિએ જોખિમ કા જરિયા બની રહેગી।

ચંદ્રયાન-3 કી સફળતા ભારત કે અંતરિક્ષ કારોબાર કે લિએ મીલ કા પથર

ડા. અમૃત સાગર મિત્રાલ (વાઇસ
ટેલરમેન સેનાનીયા)

અંતરિક્ષ ખોજ મેં તેજી સે અખે બડતે ભારત કા ચંદ્રમા કે દિક્ષિણી છૂટ પર દુનિયા કે અથ તક કે સંબસે કંમ લાગત વાલે સફળ ચંદ્રયાન-3 કે બાદ આલા અભિવયન 'માનવયાન' હૈ। અંતરિક્ષ કે ઇસ અગ્રણે મીલ પથર મિશન મેં બેનસ ઓફિસર મિશન, મંગળ ગાડી લેન્ડર, ભારતીય અંતરિક્ષ સ્ટેશન ઔર 2040 લક્ષ ફહેલા ભારતીય ચંદ્રમા પર ડોયા દ્વારા સાંબિત હો સકતો હૈ। અખી હી હાલત વહે હૈ કે દિલી કી હવા ખાતરનાક સ્તર તાક જાને લગી હૈ ઔર વહાં કઈ ઇલાકોનો મેં બુઝુંગોં ઔર

મુકાબેલે કે ડ્રોયા કે રૂપ મેં તેજી સે સંબસે બંદું અંતરિક્ષ એજિસી 'નાસા' ને અપણે આઈટેમસ ચંદ્રમા કાર્યક્રમ પાં 93 અથ ડાલ્સ (7.72 લાખ કરોડ રૂપએ) કે બજાર કે બીજી અપણે ભાવી ચંદ્રમા મિશન કે લિએ અખે ઇસે સે મેદાન માંથી 613 કરોડ રૂપએ (74 મિલિયન ડૉલર) ખર્ચ કિએ, જો 2019 કે અખફલ ચંદ્રયાન-2 કી લાગત (200 મિલિયન ડૉલર) સે અખે સે ભી કમ હૈ। ચીન ને 2022 મેં 'મિશન મૂન' પર 12 અથ અમેરિકી ડાલ્સ ખર્ચ કિએ। દુનિયા કી ચંદ્રમા વિશે 2022 મેં તેજી સે અખે બંદું અંતરિક્ષ એજિસી 'નાસા' ને અપણે આઈટેમસ ચંદ્રમા કાર્યક્રમ પાં 93 અથ ડાલ્સ (7.72 લાખ કરોડ રૂપએ) કે બજાર કે બીજી અપણે ભાવી ચંદ્રમા મિશન કે લિએ અખે ઇસે સે મેદાન માંથી માંથી 613 કરોડ રૂપએ (74 મિલિયન ડૉલર) ખર્ચ કિએ, જો 2019 કે અખફલ ચંદ્રયાન-2 કી લાગત (200 મિલિયન ડૉલર) સે અખે સે ભી કમ હૈ। ચીન ને 2022 મેં 'મિશન મૂન' પર 12 અથ અમેરિકી ડાલ્સ ખર્ચ કિએ। દુનિયા કી ચંદ્રમા વિશે 2022 મેં તેજી સે અખે બંદું અંતરિક્ષ એજિસી 'નાસા' ને અપણે આઈટેમસ ચંદ્રમા કાર્યક્રમ પાં 93 અથ ડાલ્સ (7.72 લાખ કરોડ રૂપએ) કે બજાર કે બીજી અપણે ભાવી ચંદ્રમા મિશન કે લિએ અખે ઇસે સે મેદાન માંથી 613 કરોડ રૂપએ (74 મિલિયન ડૉલર) ખર્ચ કિએ, જો 2019 કે અખફલ ચંદ્રયાન-2 કી લાગત (200 મિલિયન ડૉલર) સે અખે સે ભી કમ હૈ। ચીન ને 2022 મેં 'મિશન મૂન' પર 12 અથ અમેરિકી ડાલ્સ ખર્ચ કિએ। દુનિયા કી ચંદ્રમા વિશે 2022 મેં તેજી સે અખે બંદું અંતરિક્ષ એજિસી 'નાસા' ને અપણે આઈટેમસ ચંદ્રમા કાર્યક્રમ પાં 93 અથ ડાલ્સ (7.72 લાખ કરોડ રૂપએ) કે બજાર કે બીજી અપણે ભાવી ચંદ્રમા મિશન કે લિએ અખે ઇસે સે મેદાન માંથી 613 કરોડ રૂપએ (74 મિલિયન ડૉલર) ખર્ચ કિએ, જો 2019 કે અખફલ ચંદ્રયાન-2 કી લાગત (200 મિલિયન ડૉલર) સે અખે સે ભી કમ હૈ। ચીન ને 2022 મેં 'મિશન મૂન' પર 12 અથ અમેરિકી ડાલ્સ ખર્ચ કિએ। દુનિયા કી ચંદ્રમા વિશે 2022 મેં તેજી સે અખે બંદું અંતરિક્ષ એજિસી 'નાસા' ને અપણે આઈટેમસ ચંદ્રમા કાર્યક્રમ પાં 93 અથ ડાલ્સ (7.72 લાખ કરોડ રૂપએ) કે બજાર કે બીજી અપણે ભાવી ચંદ્રમા મિશન કે લિએ અખે ઇસે સે મેદાન માંથી 613 કરોડ રૂપએ (74 મિલિયન ડૉલર) ખર્ચ કિએ, જો 2019 કે અખફલ ચંદ્રયાન-2 કી લાગત (200 મિલિયન ડૉલર) સે અખે સે ભી કમ હૈ। ચીન ને 2022 મેં 'મિશન મૂન' પર 12 અથ અમેરિકી ડાલ્સ ખર્ચ કિએ। દુનિયા કી ચંદ્રમા વિશે 2022 મેં તેજી સે અખે બંદું અંતરિક્ષ એજિસી 'નાસા' ને અપણે આઈટેમસ ચંદ્રમા કાર્યક્રમ પાં 93 અથ ડાલ્સ (7.72 લાખ કરોડ રૂપએ) કે બજાર કે બીજી અપણે ભાવી ચંદ્રમા મિશન કે લિએ અખે ઇસે સે મેદાન માંથી 613 કરોડ રૂપએ (74 મિલિયન ડૉલર) ખર્ચ કિએ, જો 2019 કે અખફલ ચંદ્રયાન-2 કી લાગત (200 મિલિયન ડૉલર) સે અખે સે ભી કમ હૈ। ચીન ને 2022 મેં 'મિશન મૂન' પર 12 અથ અમેરિકી ડાલ્સ ખર્ચ કિએ। દુનિયા કી ચંદ્રમા વિશે 2022 મેં તેજી સે અખે બંદું અંતરિક્ષ એજિસી 'નાસા' ને અપણે આઈટેમસ ચંદ્રમા કાર્યક્રમ પાં 93 અથ ડાલ્સ (7.72 લાખ કરોડ રૂપએ) કે બજાર કે બીજી અપણે ભાવી ચંદ્રમા મિશન કે લિએ અખે ઇસે સે મેદાન માંથી 613 કરોડ રૂપએ (74 મિલિયન ડૉલર) ખર્ચ કિએ, જો 2019 કે અખફલ ચંદ્રયાન-2 કી લાગત (200 મિલિયન ડૉલર) સે અખે સે ભી કમ હૈ। ચીન ને 2022 મેં 'મિશન મૂન' પર 12 અથ અમેરિકી ડાલ્સ ખર્ચ કિએ। દુનિયા કી ચંદ્રમા વિશે 2022 મેં તેજી સે અખે બંદું અંતરિક્ષ એજિસી 'નાસા' ને અપણે આઈટેમસ ચંદ્રમા કાર્યક્રમ

